

Luonto-Mutaset Oy
Tuposlammentie 13
91910 TUPOS

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen lupa poiketa rauhoitetun eläinlajin rauhoitussäännöksistä, lupa meriuposkuoriaisen ja jättisukeltajan etsintään, Kemi, Siikalampi

Hakemus

Luonto-Mutaset Oy hakee lupaa poiketa luonnonsuojelulain (1096/96) nojalla rauhoitetun ja EU:n luontodirektiivin liitteeseen II kuuluvan meriuposkuoriaisen (*Macroplea pubipennis*) ja luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla rauhoitetun ja EU:n luontodirektiivin liitteisiin II ja IV(a) kuuluvan jättisukeltajan (*Dytiscus latissimus*) rauhoitussäännöksistä lajin etsintää varten vesialueen luontoselvityksissä. Meriuposkuoriaista havainnoidaan lajin ravintokasvien seasta ja tunnistus tehdään luopilla, jonka jälkeen yksilöt palautetaan takaisin veteen. Jättisukeltajaa pyydetään lajille soveltuvalla pyydyksellä, ja yksilöt vapautetaan määrityksen jälkeen. Tutkimuksen seurauksena mahdollisesti kuolevat yksilöt toimitetaan Oulun yliopiston eläinmuseon kokoelmiin.

Lupaa haetaan FT Marko Mutaselle ja yrittäjä Teppo Mutaselle. Marko Mutanen on hyönteistutkija ja hän toimii Luonto-Mutaset Oy:n tutkimusjohtajan tehtävien lisäksi yli-intendenttinä Oulun yliopistossa. Hänellä on vankka erityisosaaminen selkärangattomista (erit. perhoset, kovakuoriaiset, sahapistiäiset, hämähäkkieläimet). Hän on julkaissut lähes 200 tieteellistä artikkelia, osallistunut lukuisiin hyönteisiin ja hämähäkkieläimiä koskeviin luontoselvityksiin 1990-luvulta lähtien.

Teppo Mutanen on toiminut vastuullisena konsulttina lähes kolmessakymmenessä luontoselvityksessä ja toteuttanut muun muassa useita hyönteis-, linnusto-, lepäkö-, viitasammakko- ja liito-oravaselvityksiä maastotöiden, projektinhallinnan ja raportoinnin osalta. Hän on pitkän linjan aktiivinen lintu- ja hyönteisharrastaja ja yksi Oulun Pesimälinnusto -kirjan kirjoittajista.

Lupaa haetaan ajalle 1.-31.7.2024. Alueelle on suunniteltu käytettävän viittä (5) pullopyydystä jättisukeltajaa varten. Meriuposkuoriaisen havainnointiin ei käytetä haavia, vaan vitoja nostellaan varovasti käsin pinnan yläpuolelle.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus (myöh. ELY-keskus) myöntää luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n nojalla pyydetyn luvan jättsukeltajan pyydystämiseen ja meriuposkuoriaisen häiritsemiseen lajin esiintymisen selvittämiseksi. Luvassa tulee noudattaa seuraavia ehtoja:

1. Tätä lupaa saavat käyttää vain HAKEMUS kohdassa mainitut henkilöt.
2. Jättsukeltajapyydyksiä asetettaessa ja nostettaessa vesistöistä sekä käsiteltäessä pyydysten sisältöä tämä lupa on pidettävä mukana ja näytettävä vaadittaessa;
3. Pyydyksiä asetettaessa ja poistettaessa ja niiden sisältöä tarkastettaessa on toimittava niin, ettei kohdealueen vedenlaadulle, ranta-alueiden kasvillisuudelle tai selvitysalueiden pohjalle aiheudu vahinkoa. Pyydykset tulee kokea vähintään neljän päivän välein ja tarpeen mukaan useammin, mikäli olosuhteet niin edellyttävät.
4. Lajitunnistuksen jälkeen jättsukeltajat tulee palauttaa välittömästi niin lähelle niiden pyydystämipaikkaa kuin mahdollista. Samoin meriuposkuoriaiset tulee vapauttaa välittömästi samana kohtaan kuin kiinni otettaessa tunnistamista varten;
5. Luvan käytöstä on toimitettava selvitys Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle 30.1.2025 mennessä. Raportista on käytävä ilmi pyydysten pitopaikat (koordinaatit ETRSTM35 - FIN), 0-havainnot ja tehdyt havainnot kummankin lajin osalta. Raportti voi olla esimerkiksi excel-muotoinen taulukko laji.fi-järjestelmästä. Vaihtoehtoisesti voi käyttää liitteenä olevaa LAJIGIS-tallennuspohjaa.
6. Tämä lupa raukeaa, mikäli ELY-keskuksen tietoon tulee, että joku luvan saanneista henkilöistä rikkoo tämän luvan ehtoja tai hakija jättää raportin tekemättä ELY-keskukselle.
7. ELY-keskus muistuttaa, että toimittaessa perustetuilla suojelualueilla tai alueilla, joiden kasvisto tai eläimistö on rauhoitettu erityisillä määräyksillä, tarvitaan tämän luvan lisäksi alueen omistajan ja ELY-keskuksen luvat (yksityisten omistamat maat) tai valtion maalla Metsähallituksen tutkimuslupa. Näillä alueilla on noudatettava lisäksi alueen rauhoitusmääräyksiä ja niitä ehtoja, joita toimivaltainen luvanantaja asettaa.

Mikäli alueelta löytyy uhanalaista lajistoa, olisi suotavaa, että hakija tallentaisi

tiedot myös näistä havainnoista Suomen lajitietokeskuksen laji.fi -palveluun.

Tämä lupa on voimassa Kemian kaupungissa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta 31.12.2024 saakka.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki 69, 70, 78 ja 83 §
Luonnonsuojeluasetus 6 § ja liite 1, 9 §, liite 7.
Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, 21.2.1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (luontodirektiivi), artikla 16 (1), alakohta a
Valtioneuvoston asetus 1215/2023

Perustelut

Jättisukeltaja ja meriuposkuoriainen ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen 6 §:n ja liitteen 1 tarkoittamia rauhoitettuja lajeja. Jättisukeltaja on myös luonnonsuojelulain 78 §:n ja Euroopan unionin luontodirektiivin (92/43/ETY) artiklan 12 ja liitteen IV (a) tiukkaa suojelua vaativa laji.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan mm. rauhoitettujen eläinlajien tahallinen pyydystäminen ja tahallinen häiritseminen niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla on kielletty. EU:n luontodirektiivin artiklan 12 mukaan liitteessä IV (a) mainittujen lajien pyydystäminen ja tahallinen häiritseminen lisääntymisaikana sekä lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen on kielletty.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mom. 1 mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöntää luvan poiketa 70 §:ssä säädetyistä rauhoitussäännöksistä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Lisäksi tiukkaa suojelua edellyttävän lajin, jättisukeltajan osalta poikkeamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sille ole muuta tyydyttävää ratkaisua, ja että poikkeus on tarpeen:

- 1) Luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppin säilyttämiseksi
- 2) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta tai vesistöjä taikka muuta omaisuutta
- 3) kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt sekä jos poikkeus poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle
- 4) Näiden eliölajien tutkimus-, koulutus-, uudelleensijoittamis- tai uudelleenistuttamistarkoituksessa taikka näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen

Vaihtoehtoisena menetelmänä voisi olla rannan kasvillisuuden ja avoveden välisen vyöhykkeen haaviminen, mutta se ei ole lajien tai niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen kannalta juurikaan haittommampaa ja haavimalla lajien esiintymisselvitys jäisi paljon puutteellisemmaksi kuin katiskapyydyksiä käyttämällä.

Hyvät tiedot kohdelajien esiintymisestä selvitysalueella ja tarkka lajinmääritys ovat tärkeitä lajien esiintymisen kartoittamisessa ja selvitysalueella olevien esiintymien huomioon ottamiseksi hankkeen mahdollisesti toteutuessa. Jättisukeltaja on tunnistettavissa maastossa, ja tarvittaessa laji voidaan valokuvata tunnistamista varten. Meriuposkuoriainen on helposti löydettävissä lajin ravintokasveilta tunnistettavissa ilman mikroskooppia, lajin tunnistaminen edellyttää kuitenkin lajin ottamisen käteen ja tarkastelun luupilla. Laji löydettiin ensimmäisen kerran Lapin maakunnasta 2021 ja on todennäköistä, että kaikkia esiintymispaikkoja ei vielä täysin tunneta.

Toimittaessa tämän luvan mukaisesti pyydystämällä ei ole haitallista vaikutusta jättisukeltajan populaation tasoon. Lajin lajinmäärityksen varmentaminen ei vaikuta lajin suotuisaan suojelutasoon Suomessa, Lapin maakunnassa tai Kemissä, koska kovakuoriaiset lasketaan välittömästi lajinmäärityksen jälkeen takaisin paikkaan, josta ne on pyydystetty. Koska on kuitenkin mahdollista, että toisinaan yksittäisiä kovakuoriaisia pyydyksiin voi kuolla, tulee kuolleet yksilöt toimittaa näytteenä jonkin yliopiston museon kokoelmiin luonnonsuojelulain 72 §:n 2. momentin mukaisesti. Meriuposkuoriaisen osalta kyse on lyhytaikaisesta häirinnästä, jolla ei ole vaikutusta lajin suotuisaan suojelun tasoon, koska yhtään yksilöä ei poisteta populaatiosta.

Jättisukeltajien ja meriuposkuoriaisen esiintymien inventoiminen luontoa muuttavien hankkeiden vaikutusalueilla on tarpeen, jotta voidaan suunnitella toimenpiteitä, joilla hankealueella elävien lajien säilyminen turvataan tai voidaan suunnitella toimenpiteitä, joilla vältetään ko. lajien suojelutason heikkeneminen.

Muuta huomioon otettavaa

Ennen pyydysten asettamista inventoinnin tekijän on hyvä olla yhteydessä vesialueen omistajaan ja kertoa toiminnastaan. Näin vesialueen omistaja tietää, ettei kyseessä ole kalastuslain tai minkään muunkaan lain vastainen toiminta.

LISÄTIETOJA PÄÄTÖKSESTÄ

Ylitarkastaja Merja Lipponen, puh: 0295 037 427.

merja.lipponen@ely-keskus.fi

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä.

Tämä päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkinnät sähköisestä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla. Asiakirjan on esitellyt ylitarkastaja Merja Lipponen ja ratkaissut yksikönpäällikkö Jari Pasanen.

JAKELU JA MAKSUT

Päätös	Päätös hakijalle sähköpostilla
Maksu	316 € (Valtioneuvoston asetus 1215/2023)
Jäljennös	Ympäristöministeriö (sähköpostilla) Suomen ympäristökeskus (sähköpostilla) Metsähallitus (sähköpostilla) Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry (sähköpostilla) Kemin kaupunki
LIITTEET	Valitusosoitus Lajitietoexcel

Tämä asiakirja LAPELY/2289/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
LAPELY/2289/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Pasanen Jari 15.05.2024 10:38

Esittelijä Lipponen Merja 15.05.2024 10:12